

Vajdaság kincse: VIVE (Vitkay Vetélkedő) – Magyar Nóták és Csárdások Fesztiválja Huszonöt éves a Vitkay Vetélkedő

1. Bevezetés

A zenének fontos szerepe van minden nép kulturális, nemzeti, társadalmi és vallási életében, hiszen amióta ember van a Földön, létezik a zene és a hanggal való játék. A zene egy művészi kifejezési forma, a hangok és csendek időbeli váltakozásának többnyire tudatosan előállított sorrendje, mely nem utasít konkrét cselekvésre, viszont érzelmeket, indulatokat kelt és gondolatokat ébreszt. Célja kifejezni, eljátszani, megmutatni, leírni mindazt, amit érzünk, tapasztalunk a világban.

A magyar nóta is, dallamaival és szövegeivel, egyfajta küzdelem és harc a magyar nyelvért, a nemzetért, a megmaradásért, az egységért. E cél elérésére törekedtek a Torontálvásárhelyi lakosok, akik megalapították a Vitkay Hagyományápoló Társaságot és hozzájárultak ahhoz, hogy ne vesszenek el ősünk hagyományai, többek között Vitkay Gyula személyisége és munkássága. 1995-ben Vitkay Gyula születésének 100. évfordulója alkalmából, Debelyacsán rendezett hangverseny ötlete adott arra, hogy e rendezvény hagyománnyá váljon és Vitkay Vetélkedő – VIVE név alatt szerepeljen. Azóta minden évben, kivéve 2020-at, a koronavírus járvány okozta válságos helyzet miatt, meg tartották a rendezvényt, még 2000-ben is amikor a politikai helyzet igen forró volt.

2. Vitkay Hagyományápoló Társaság

Torontálvásárhelyen (Debelyacsán), Szerbia településén, a Vajdaságban, a Dél-bánsági körzetben 1996. július 10-én alakult meg a Vitkay Hagyományápoló Társaság. A Vitkay nevet a debelyacsai származású tanító, karnagy, kántortanító, zeneszerző, népdalgyűjtő, Vitkay Gyula emlékére vette fel a társaság.

1994-ben született meg az ötlet, amikor Vitkay Gyulának, a neves

* Dr. és DLA Vitkay Kucsera Ágota, egyetemi rendes tanár, Újvidéki Egyetem, Művészeti Akadémia, Dráma- és Művészeti Tanszék, Újvidék

nótaszerzőnek emléktáblát avattak a debelyacsai Művelődési Otthon előcsarnokában, hogy hagyományápoló társaságot kellene alakítani. A Bakator és a Tatár házaspár kezdeményezte e társulat alakítását. Elképzelésüket két évvel később valósították meg. 1996-ban megtartották a társaság alakuló közgyűlését, melyen vezetőséget is választottak. Az elnök Molnár Ferenc, helyettese pedig Bakator Judit lett. Titkárnak Tatár Erzsébetet, helyettesének Kőrösi Zsuzsannát választották. A pénztárnoki tendőket Balogi Idára bízta.¹

Vitkay Hagyományápoló Társaság alapító tagjai: Bakator Judit, Bakator János, Balog Ida, Görbe Julijana, Kollinger Ilona, Molnár Ferenc, Papp Gizella, Sasi Erzsébet, Sípos Ilona, Tatár Erzsébet, Tatár József, Vidács Zsuzsanna.

1. Vitkay Hagyományápoló Társaság

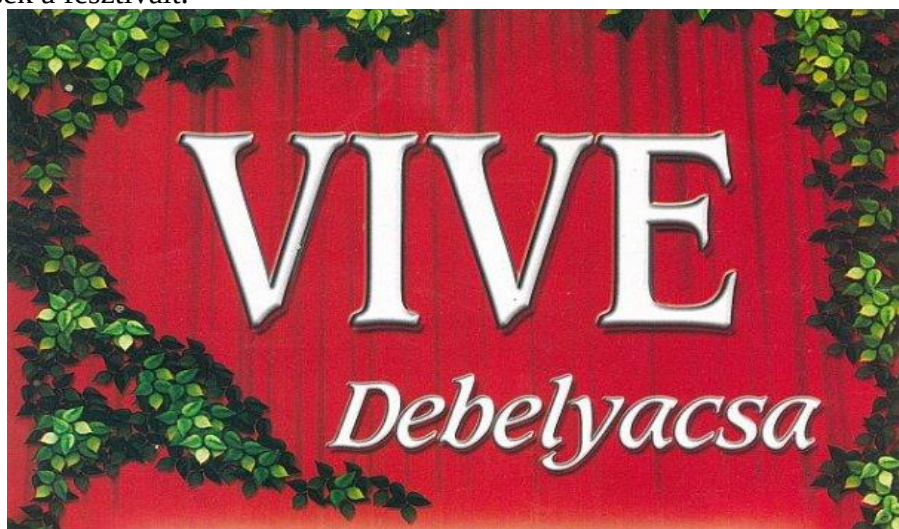
Fő céljának és feladatának a falu hagyományápolását és őseik szellemi hagyatékának ápolását tűzte ki.

VIVE (Vitkay Vetélkedő) idején, vagy más rendezvények alkalmával, értékes hagyományápoló kiállításokat rendeztek és rendeznek.

¹ Magyar Szó, 1996. szeptember 10., kedd. DEBELYACSA - Vitkay Hagyományápoló Társaság alakult.

fiatal énekesek, szövegírók és zeneszerzők, akiknek nem volt hol megjelentetniük szerzeményeiket, megszületett a magyar nóták és csárdások fesztiválja. E rendezvénynek, ezek szerint, több célja is volt: Vitkay Gyula feledésbe merülésének meggátolása, új nótáénekesek, zeneszerzők és szövegírók aktiválása és bemutatása a közönségnek (rádió-, TV műsorokban, vagy hangversenyeken), nótatábor szervezése, amellelt, program anyagok felvételezése az Újvidéki Rádiónak és Televíziónak, dalok publikálása, a műfaj óvása (magyar nóták és csárdások), nemzetünk és nyelvünk összefogása és megmaradása.

Bakator Judit debelyacsai tanítónő, Gábor Károly, Mészárosné Bába Lúcia, Horváth László, az Újvidéki Rádió zenei szerkesztője, az Újvidéki Televízió tájékoztató műsorának magyar szerkesztősége, az Újvidéki Rádió zenei osztálya, a torontálvásárhelyi József Attila Művelődési Egyesület és a torontálvásárhelyi Vitkay Hagyományápoló Társaság összefogásának eredménye lett 1996. szeptember 20-án az első Vitkayvetélkedő - VIVE. Eleinte e vetélkedő keretében csak a vajdasági magyar nótaszerzők, szövegírók és énekesek mérték össze tudásukat, de később, több éves fennállása alatt már határainkon túlra is kinőtte magát. A fesztivál színpadján gyakran felléptek magyarországi és erdélyi magyar nótáénekesek is. Az Újvidéki Rádió és Televízió is rendszeresen műsorukra tűzi a zenei estéket. A rendezvényre nem csak a település közönsége szokott eljönni, hanem Vajdaság számos településeiről és Magyarországról is özönlenek a magyar nóta kedvelői, hogy élőben hallhassák és nézhessék a fesztivált.

3. VIVE logója

A fesztivál szervezésének fő célja a hagyományápolás, a magyar nótá műfajának újraélesztése és megőrkítése a jövő nemzedék számára.

The screenshot shows the VMMI Vajdasági Magyar Digitális Adattár website. The left sidebar contains a navigation menu with links: Teleptések, Rendezvények, Intézmények, Kronológiák, Könyvek, dokumentumok, Folyóiratok, Drámatár, and Képzőművészeti tár. The main content area is titled 'Rendezvények' and displays details for the 'VIVE – Magyar Nóták és Csárdások Fesztiválja'. The event information includes: Eseménytípus: Fesztivál, Időpont: 2009. október 23–25, Telephely: Torontóváros hely, Helyszín: József Attila Művelődési Otthon, Szervező: VIVE – Magyar nóták és Csárdások Fesztiválja. Below this, a paragraph describes the festival's purpose: to preserve and promote the cultural and artistic heritage of the Hungarian community in the diaspora, specifically focusing on folk songs and dances. It mentions that the festival has been held annually since 2002 and is organized by the Vajdasági Magyar Kulturális és Művelődési Társaság. The text also notes that the festival is a significant cultural event in the region, attracting many participants and spectators. At the bottom of the event details, contact information is provided: Kapcsolattartó: Mérges Sándor, Telefon: +361 13664999, Mobiltelefon: +361 6331 1126, and a website link: www.debelyacsa.com/magyarul/indexmagyar.htm.

4. VIVE – bejegyzett civil szervezet³

2002-től a fesztivál országos jellegű civil szervezet, bejegyzett jogi személyé vált.

Horváth László szavai az első rendezvény alkalmából megjelent nótás füzetben⁴: “Vitkay Gyula születésének 100. évfordulójára készülődtünk 1995-ben. Válogattunk, csokorba szedtük szerzeményeit, mérlegettük gazdag hagyatékát. Munka közben született az ötlet, hogy Vitkay Gyulára, a neves zeneszerzőre, pedagógusra, kántortanítóra, karnagyra emlékezni nemcsak úgy lehet, hogy évről évre műsorra tűzzük legismertebb vagy kevésbé ismert nótáit, hanem úgy is, ha teszünk valamit e műfaj tovább éltetése érdekében. Így került sor a pályázat kiírására, új énekesek, nótaszerzők és szövegírók részére.”⁵ Az első VIVE abszolút győztese, Vitkay Ilona (Vitkay Gyula lánya) a *Ne hagyd el a földet* című nótája volt.

³ <http://adattar.vmmi.org/index.php?ShowObject=rendezveny&id=134>

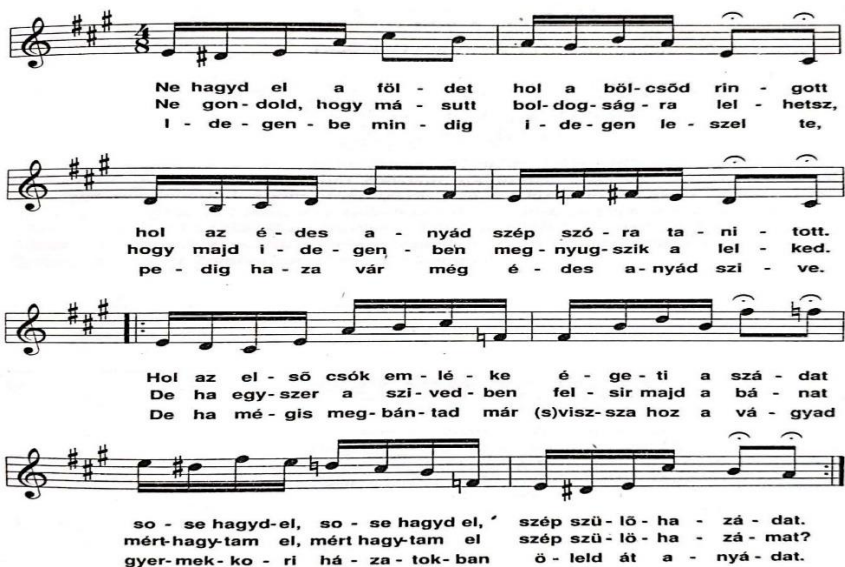
⁴ Vitkay Vetélkedő VIVE (1996): *Magyar Nóták és Csárdások*. Debelyacsa: Nélia nyomda. Kiadó: József Attila Művelődési Otthon.

⁵ Bakator, J. – Mészárosné, B. L. (2003): *Hosszú a jegenyesor*. Debelyacsa: Vitkay Hagyományápoló Társaság. Pancsova: Grafos International. 2003: 359.

NE HAGYD EL A FÖLDET...

RUBATO

VITKAY ILONA verse és zenéje

Ne hagyd el a földet hol a bölcsőd rin - gott,
Ne gon - dold, hogy má - sutt bol - dog - ság - ra lel - hetsz,
I - de - gen - be min - dig i - de - gen le - szel te,

hol az é - des a - nyád szép szó - ra ta - ni - tott.
hogy majd i - de - gen - ben meg - nyug - szik a lel - ked.
pe - dig ha - za vár még é - des a - nyád szi - ve.

Hol az el - ső csók em - lé - ke é - ge - ti a szá - dat
De ha egy - szer a szi - ved - ben fel - sír majd a bá - nat
De ha mé - gis meg - bán - tad már (s)visz - sza hoz a vá - gyad

so - se hagyd - el, so - se hagyd el, ' szép szü - lõ - ha - zá - dat.
mért - hagy - tam el, mért hagy - tam el szép szü - lõ - ha - zá - mat?
gyer - mek - ko - ri há - za - tok - ban ö - leld át a - nyá - dat.

5. Vitkay Ilona szerzeménye és szövege I. VIVE győztes dala

A VIVE-n való részvétel pályázat útján történik a nótairók és szövegírók részére, míg az énekesek (leginkább, amatőrök) válogatáson vesznek részt, ahol a szakmai zsűri döntése alapján jogot szereznek a nótatáborban való részvételre – ahol szakmailag formálják és technikailag képzik az énekeseket a fesztiválon való fellépésre. A nótatábor éveken keresztül a nyár folyamán volt megszervezve. A fiatal énekesekkel foglalkozó Mgr. Vitkayné Kovács Vera művésznő, Pozsár Erzsébet zenei szerkesztő, Gyuráki Ilona, Becsei Rózsa zenei munkatársak neve mindenképpen idekívánczozik. Végül, de nem utolsó sorban meg kell említenünk az Újvidéki Rádió népi zenekarát, amely minden alkalommal kísértette a fellépőket, Schön Ignác, Toll Gyula, Dékány Imre és más primások vezetésével.

A fesztivál győztesei lehetőséget kapnak felvétel készítésére az Újvidéki Rádió zenei M stúdiójában, valamint nyilvános fellépéseken vehetnek részt úgy Szerbia területén, mint a határokon kívül is.

A fesztivál anyagi keretektől függően, egy, két vagy három napos. Először az énekesek vetélkedőjére kerül sor, majd az új magyar nótaszer-

zők és szövegírók mérettetik meg magukat. Végezetül, a gála est következik, amelyen fellépnek a győztes énekesek, szerzemények és azok a dalok, melyeknek a szövegeit jutalmazták, valamint egy-egy már közismert magyar nóta énekes. A fesztivál nyitódala Vitkay Gyula *Megfordítom kocsim rúdját* című szerzeménye, a gálaest utolsó szerzeménye viszont a *Kék nefelejts* című nóta, amit a közönség minden alkalommal a fellépőkkel együtt énekel a helyéről felállva.

A VIVE fesztivál 20. jubiláris évadja 2015 szeptemberében volt. Kerek évfordulója alkalmából az ünneplő vetélkedő műsora eltért a hagyományoktól, mivel nem volt verseny jellegű, hanem a korábbi évek díjazottjai, valamint meghívott vendég előadók léptek fel.

Egy 2015-ben megjelent cikkben a következő áll: "...a rendezvény lehetőséget biztosít az egymástól távol élő magyarság összetartására is, illetve Hódmezővásárhely és Torontálvásárhely, valamint Zenta több évtizedre visszanyúló partnerkapcsolatának ápolására. Idén a hódmezővásárhelyi önkormányzat sikeresen pályázott a Bethlen Gábor Alapkezelő Nonprofit Zrt.-nél és ... nyert a „Testvértelepülések programok és együttműködések” elnevezésű program támogatásra. Vagyis ezzel járul hozzá a hódmezővásárhelyi önkormányzat a rendezvény szervezéséhez.”⁶

Torontálvásárhelyen a magyar nóta és csárdás fesztivált minden év őszén meg tartották. Túlélte a bombázást is, de mégsem tudta kikerülni a 2020-as évet, amikor a járványhelyzet (Koronavírus) miatt le kellett mondani. 2020-ban ünnepelte volna VIVE a 25. évfordulóját. A Vitkay Vetélkedő negyed évszázados fennállásának ünnepélye, a gálaműsor, Torontálvásárhelyen a József Attila Művelődési Otthonban 2021. október 17-én lett megtartva, melyen az egykori díjazott fellépők, már közismert hazai nótáénekesek léptek fel a szép számban egybegyűlt, lelkes közönség előtt. A rendezvényt megelőzően, az előcsarnokban, megkoszorúzták Vitkay Gyulának, a fesztivál névadójának emléktábláját.

Az ünnepi rendezvény ezúttal is Vitkay Gyula neves zeneszerzőnk közismert dalával - *Megfordítom kocsim rúdját* vette kezdetét. E dalt az előadókkal együtt énekelte a közönség is. A következő YouTube honlapon meg is lehet tekinteni: <https://www.youtube.com/watch?v=jfmvskcSgkI&t=16s> – Vajdasági RTV, XXV. VIVE, 2021.10.18.

⁶ Vásárhelyi Hírek, 2015. szeptember 22.,kedd: *Vitkay Vetélkedő Torontálvásárhelyen* https://vasarhelyihirek.hu/vitkay_vetelkedo_torontalvasarhelyen

A gálaműsor Magyarország kormánya, a Magyar Nemzeti Tanács, a Tartományi Művelődési, Tömegtájékoztatási és Vallási Közösségi Titkárság, Antalfalva Község, valamint Balogi Béla és Rozália helyi lakosok támogatásával valósult meg.

“A VIVE megvalósította a hozzá fűzött reményeket, hiszen minden év szeptemberén a fesztivál idején felidézik Vitkay Gyula emlékét, megszületett az énekes-utánpótlás és a vajdasági Magyar nótaszerzők táborra bővült, gyarapodott a nótakincs.”⁷

4. Vitkay Gyula (1895-1973)

*„...ő is egy volt azok közül, akik igyekeztek hétköznapijainkat megszépíteni...nem csupán zongorája, a szíve is muzsikált dalaiban....szerette az embereket...”*⁸

Fehér Ferenc

6. Vitkay Gyula

⁷ Bába Lúcia: *Torontálvásárhely szépet álmodott*. Hét Nap, 2005.10.18. LX. évf. 42. szám. <https://hetnap.rs/cikk/Torontalvasarhely-szepet-almodott-1394.html>

⁸ Fehér Ferenc: „Szeretnék még egyszer én is hazamenni...” - Vázlatok Vitkay Gyula pályaképéhez (5.). Magyar Szó, 1976. április 10., Szombat, 14. oldal (33. évfolyam, 90-103. szám)

„...Debellácson született Vitkay Gyula, magyar és európai viszonylatban is a magyar nóta egyik legnagyobb zeneszerzője.”⁹

Zeneszerző, zene és ének pedagógus, karnagy, orgonista, kántor, népdalgyűjtő.

Zenei hajlama korán megmutatkozott. Zongorát, cimbalmot, vezénylést és zenei elméletet tíz éves korától kezdett tanulni. Minden vonós hangszer kezelését magánúton sajátította el. Hajlamát a kórus vezetés és a zeneszerzés iránt tizenkettedik életévében mutatta ki, amikor egy szövegére egyházi zenét írt négy szólamú gyerekkarra, amit be is mutattak az osztálytársaival. Debelyacsa után, Vitkay a felső kereskedelmibe került Becskerekre, s néhány diáktársával szalonzenekart alapítottak.

7. Szalonzenekar; Vitkay Gyula cimbalmos

Még tizenhat éves sem volt amikor dalait nyilvános hangversenyeken adták elő, mint például: *Irigyeltek, amíg éltem tevéled* című nótáját, majd a *Víg korcsolyázók* indulóját. Újabb dalszerzeményeinek híre hozzásegíti, hogy bejusson a városi szimfonikus zenekarba, ahol nagybőgőn játszott.

Katonaként, 1911 november estjén, míg a temesvári lőporotorony tövében strázsált, ott alkotta meg a *Felmegyek a hegyre, lenéznek a völgybe* című dalát. Másnap e dalt lekottázta, harmadnap már az egész helyőrség

⁹ Milenković Kamenko, a Vajdasági RTV szerkesztője, interjú. Pannon RTV 2021.10.18. <https://pannonrtv.com/rovatok/kultura/25-eves-vive-magyar-notak-es-csardasok-fesztivalja - 2021.10.18>

dúdolgatta a dalt. „Olyannyira népszerű lett, hogy még a szlovákok is átvették és magukénak tulajdonították. Ezt a dalt a gyűjtők ma is mint népdalt tartják nyilván.”¹⁰ Még egy bizonyíték arról, hogy az említett dal Vitkay Gyula szerzeménye a megjelentett interjú alapján a Magyar Szó napilapban Szombaton, 1969. jan. 23-án, melyet Szűcs Imre írt:

„...találtam egy adatot, amely szerint *Felmegyek a hegyre* című első dalomat 1911 novemberében írtam, népdalszöveg és a saját versem összefonásával. Ez a szerzeményem később mint katonainduló annyira népszerű lett, hogy az itt élő nemzetiségek — különösen a szlovákok — a magukénak tekintették.”¹¹

8. „Felmegyek a hegyre, lenézek a völgybe” című dal,
Vitkay Gyula kézírata

1912- ben és 1913-ban Nagybecskerekén, zenetanárai felfigyeltek adottságaira megpróbálták kieszközölni Gyulának egy megyei ösztöndíjat a zenei tanulmányok folytatására, de a kísérlet nem járt sikerrel, a zenei továbbképzés elmaradt. A kérvényt elutasították „anyagi alapok hiányában”, az ösztöndíj pedig egy báró fiának lett ítélve.

¹⁰ Bakator, J. – Mészárosné, B. L. (2003): *Hosszú a jegyesor*. Debelyacsa: Vitkay Hagyományápoló Társaság. Pancsova: Grafos International. 2003: 343.

¹¹ Szűcs, I.: *Megfordítom kocsim rúdját: Látogatóban Vitkay Gyula zeneszerzőnél*. Magyar Szó, 1969. jan. 23., Szombat, 8. oldal.

1915-től 1918-ig megjárta Doberdó poklát, Albánia hegyeiben megsebesült. Háborús élményeit két noteszba sűrített naplójában öröktette meg.

A két háború között zeneórákból tartotta fenn magát és családját, majd Belgrádban dolgozott banktisztviselőként.

Vitkay 1922- ben megkezdte Debelyacsán karnagyi munkáját. Megszervezi és irányítja az Iparosok férfikarát, járják a bánáti falvakat, községeket. A zombori Magyar Iparos Dalárda elnöksége 1927- ben, díszoklevelet és ezüst karmesteri pálcát ajándékoz neki.

9. Ezüst karmesteri pálca 1927-ből

1927-től a debelyácsi református gyülekezet kántori állását töltötte be, 1929-ben pedig Debrecenben, püspöki engedéllyel, az ottani református tanítóképző intézetben orgonista és karnagyi oklevelet szerzett. Visszatérve szülőfalujába, ahol mint református orgona kántorként alkalmazták, megszervezi az ötven tagú férfikart, aztán a vegyeskört, az iskolai gyermekkórust, a helyi Nőegylet karát és irányítja tovább az Iparos Dalárdát. Zenepedagógusi képesítésével most már az egyéni oktatást is vállalhatja.

Gachal János tiszteletes úrral jól megétették egymást, amit olvashatunk Matuska Márton írásaiból *Az egyházi vagyon és a kisebbség* című

Magyar Szó 2001. március 17-én¹² megjelentett cikkjében „Gachal János Vitkay Gyulában talált kiváló munkatársat”, vagy a *Latrok között*,¹³ Magyar Szó, 2001. május 29-én „Ma az egyházi dalegylet olyan hírnévnek örvend országszerte, ...nincs még egy ilyen nagyhírű dalárdája a jugoszláviai magyarságnak. Mindez két tényezőből tudható be, az egyik a magyar ember végtelen dalszeretete, a másik Debelyácsa messzeföldön híres kántora, Vitkay Gyulának ügybuzgósága”. Szülőfalujában, Vitkay Gyula huszonegy évig tevékenykedett mint pedagógus, szerző, karvezető, kántor.

Közben szorgalmasan komponált, Vajdaság műkedvelő színpadain nagy sikerrel adták elő a *Megfordítom kocsim rúdját, Szeretnék még egyszer én is hazamenni, Árván nőttem, Szép virágos akác sor* és más című dalait. Többször vett részt a budapesti nótapályázatokon, így a budapesti Rádió Újság 1933. évi pályázatának a több mint 3500 pályázó közül az ő *Félredobom józanságomat* című csárdásának ítelték oda a II. aranyérmet. Később is nyert okleveleket, érmeket.

10. II. aranyérem 1933 –ból

11. Pályázat eredménye, 1933-ból

Dél-Amerikába, Sao Paulóban (Brazília), kivándorolt jóbarátja azt kérte, hogy Gyula küldjön neki egy nyaláb nótáját, amit majd az ottani magyarok egyesületében ők előadják. El is küldte. Jött egy újságkivágat,

¹² Matuska, M.: *Az egyházi vagyion és a kisebbség*, Magyar Szó 2001. március 17., szombat.

¹³ Matuska, M.: *Latrok között*, Magyar Szó, 2001. május 29., kedd.

az állt benne, hogy amikor a *Szeretnék még egyszer én is hazamenni* kezdetű szerzeményét adták elő, egymásra borulva, hangosan zokogtak a tengerentúlra szakadt magyarok.

1946 és 1948 között a nagybecskereki gimnázium zenetanára.

1947-ben egy rendezvényen gyerekkart vezényelt. E rendezvény után körülvették a terepet járó belgrádi oktatásügyi vezetők és arra ösztönözték, hogy komolyabb zenepedagógusi állást vállaljon. El is vállalta 1949-ben és elköltözött családjával Újvidékre.

1949-ben kinevezték ének- és zenetanárnak az újvidéki Magyar Tannyelvű Tanítóképző intézetbe. Előző nyáron 1948. július 31-én még a Bega-parti város Magyar Kultúrközösségének nagy hangversenyén, a zrenjanini Városi Színházban. Lehár- és Kálmán- szerzemények társaságában szerepeltek a művei. E gimnáziumban 1951-ig tanított, majd 1958-ig már az újvidéki Papp Pál Főgimnáziumban. Miután a tanítóképző intézetet áthelyezték Szabadkára, Vitkay Gyula az újvidéki főgimnáziumban kapott tanári beosztást 1954-ben. Mindezzel párhuzamosan több újvidéki általános iskolában, így például a telepiben is, vezette, irányította az énekkarokat.

Két újvidéki kultúregyesületben is megalakította az énekkart, szerzeményeket írt szindarabokhoz, a szereplőket tanította az énekekre (*Mágnás Miska, Kidőlt a májusfa, Sárga rózsa*,...), vezényelt, ugyanakkor az iskolában is komoly hivatástudattal neveli a fiatal vajdasági magyar tanítóit. 1951 októberének utolsó napjaiban tartják meg első itteni szerzői bemutatkozását a Petőfi Sándor ME nagytermében, majd következő nótastje a József Attila nevét viselő, másik újvidéki magyar művelődési egyesületben. 1952-ben a Petőfi Sándor ME közgyűlésén kiválasztották az új vezetőséget, ahol Vitkay Gyula alelnökként lett kiválasztva.

Hosszú éveken át az Újvidéki Rádió zenei osztályának munkatársa és szerkesztője volt, zeneszerzés mellett népdalkutatással is foglalkozott. Dr. Penavin Olga tanárnővel Szlavóniában és Baranyában kutattak, gyűjtöttek népdalokat és fel is írták. Népdal iránti érdeklődéséről és a népdalok nyelvéről - nyelv sajátosságairól, tájszólásról meg is jelent egy szöveg 1966 október 17 – én (hétfő) a Magyar Szó második oldalán az *Ahol a járda – csapás / Látogatás a tájszólások birodalmában* cím alatt Majtényi Mihály beszélgetése Vitkay Gyulával.¹⁴

A Szerbiai Zeneszerzők Egyesülete fölveszi tagságába 1967.

¹⁴ Majtényi, M.: *Ahol a járda – csapás / Látogatás a tájszólások birodalmában*. Magyar Szó, 1966 október 17., hétfő, 2. oldal.

szept. 30-án.

1968 végén huszonhárom zeneművét nyújtja át az Újvidéki Rádiónak. Vajdasági költők verseit zenésítette meg. Egy-két héttel halála előtt, a rádió zenei stúdiójában megtartották zenei matiné-ját.

Vitkay Gyula több mint ötszáz szerzeményt hagyott maga után. Nótáit, dalait nemcsak volt Jugoszlávia területén, hanem az országhatáron túl is szeretik, ápolják és becsülik.

Munkássága nemcsak nótaszerzésből állt, hanem népdalok gyűjtésével is foglalkozott, továbbá gyermekdalok, kórusművek költésével, táncdalok komponálásával, valamint egyházi dalok szerzésével és kórusművek feldolgozásával. Kísérőzenét is írt operettre, valamint néhány háromfelvonásos zenés gyermekszíndarabra.

Legnépszerűbb művei: *Felmegyek a hegyre, lenézek a völgybe, Megfordítom kocsim rúdját, Szeretnék még egyszer én is hazamenni, Árván nőttem, Egyablakos kis házikó* című dalai, ezenkívül még nagyon sok nótája, indulója, keringője és más szerzeménye is található. Kb. 350 zenei mű, a szórakoztató szerzeményei mellett gyerekeknek szánt szerzemények is szerepelnek, népi és egyházi zeneszámok és mások.

Számos díjban és elismerésben részesült. Háború előtt jó néhány szerzeménye első, második díjat nyert a Magyar Rádió, a Rádióújság, az újvidéki Reggeli Újság és még számos szerkesztőség, művelődési intézmény pályázatán.

1974-ben halálának egyéves évfordulója alkalmából, e zenei nagyságnak, Vajdaságunk zenei életében kimagasló személyének, a zenei kultúrában kifejtett munkásságáért és azért, hogy a később felnövő nemzedékek ne feledkezzen meg róla, Király Ernő javaslatára mellszobor elkészítése és lehelyezése volt tervbe véve. Sajnos, máig napig sem állították fel a szobrát.

Debelyacsa fennállása 200. évfordulójának ünnepsége keretében, 1994 nyarán, a művelődési otthonban Vitkay Gyula néhai zenetanár, nótaszerző emléktáblájának leleplezésére került sor.

12. Vitkay Gyula emléktábla, Debelyacsa a József Attila MO csarnokában

„Legjobban a nótáimat szeretem, mivel úgy érzem, ezekkel fejezem ki leginkább az itt élő soknemzetiségű nép lelkületét, érzelem- és a gondolatvilágát, küzdelmét, vágyakozásait — dallamkincsét,,
Vitkay Gyula¹⁵

5. Összegzés

Az idén (2021. október 17.) tartották meg a huszonötödik Vitkay Vetélkedőt – magyar nóták és csárdások fesztiválját, mely közösségünkhöz szól. Vitkay Gyula, híres zeneszerző, karnagy, zenetanár, organista, kántor, népdalgyűjtő nevét viseli. Debelyacsa lakossága, főként Bakator és Tatár házaspár indítványozta elsősorban a Vitkay Hagyományápoló Társaságot, majd az újvidéki Gábor Károllyal (Torontálvásárhelyi születésű), Mészárosné Bába Lúciával, az Újvidéki Rádió és Televízió magyar szerkesztőségével a Vitkay Vetélkedőt. Ez a rendezvény azóta gazdagítja a délvidéki kultúrát.

¹⁵ Szűcs, I.: *Megfordítom kocsim rúdját: Látogatóban Vitkay Gyula zeneszerzőnél*. Magyar Szó, 1969. jan. 23., Szombat, 8. oldal.

6. Végezetül

A Vitkay Vetélkedő - VIVE „...egy önazonosság-tudatot fejlesztő zenei rendezvény, ...mely a vajdasági magyarság zenei kultúrájának minőségesebbé tételét szolgálja.”¹⁶ E rendezvényt Vajdaság kiemelkedő értékének kell tekintenünk, mivel a magyar kultúrát ápolja, a magyar dalt, annak a létéért és fennmaradásáért küzd. A magyar nóta és a csárdás is szellemi kincsünk alkotó része. Bennünk és velünk él a magyar nóta.

Felhasznált irodalom:

- BAKATOR, J. – MÉSZÁROSNÉ, B. L. (2003): *Hosszú a jegenyesor: Debelyacsa monográfiája*, Debelyacsa: Vitkay Hagyományápoló Társaság, Pancsova: Internacional.
- BÁBA, L. (2005): *Torontálvásárhely szépet álmodott*. Hét Nap, 2005.10.18. LX. évf. 42. szám. <https://hetnap.rs/cikk/Torontalvasarhely-szepet-almoddott-1394.html> (A letöltés dátuma: 2021. 10. 15.)
- FEHÉR, F. (1976): *Szeretnék még egyszer én is hazamenni. Vázlatok Vitkay Gyula pályaképehez* (5.). Magyar Szó, 1976. április 10., szombat, 14. oldal. 33. évf. 90-103.
https://vasarhelyihirek.hu/vitkay_vetelkedo_torontalvasarhelyen (A letöltés dátuma: 2021. 10. 20.)
- MAJTÉNYI, M. (1966): *Ahol a járda – csapás / Látogatás a tájszólások birodalmában*. Magyar Szó, 1966. október 17., hétfő, 2. oldal.
- MARTINEK, I. (2020): *Volt egyszer...a torontálvásárhelyi Vitkay Hagyományápoló Társaság*. Hét Nap, 2020.03.23. LXXV. évf. 12. szám. <https://hetnap.rs/cikk/Idogep-30907.html> (A letöltés dátuma: 2021. 10. 25.)
- MATUSKA, M. (2001): *Az egyházi vagyon és a kisebbség*. Magyar Szó, 2001. március 17., szombat.
- MATUSKA, M. (2001): *Latrok között*. Magyar Szó, 2001. május 29., kedd.
- MILENKOVIĆ, K. (2021): *25 éves a VIVE*. Pannon RTV 2021.10.18. <https://pannonrtv.com/rovatok/kultura/25-eves-vive-magyar-notak-es-csardasok-fesztivalja-2021.10.18> (A letöltés dátuma: 2021. 10. 19.)
- SZŰCS, I. (1969): *Megfordítom kocsim rúdját: Látogatóban Vitkay Gyula zeneszerzőnél*. Magyar Szó, 1969. jan. 23., szombat, 8. oldal.
- T. M. P. (1996): *DEBELYACSA - Vitkay Hagyományápoló Társaság alakult*. Magyar Szó, 1996. szeptember 10., kedd.

¹⁶ Bakator, J. – Mészárosné, B. L. (2003): *Hosszú a jegenyesor*. Debelyacsa: Vitkay Hagyományápoló Társaság. Pancsova: Grafos International. 2003: 359.

- URI, F. (2001): *A kultúra szolgálatában: Az újvidéki Petőfi Sándor Magyar Művelődési Egyesület története (1931-2001)*, Újvidék: Forum
- VAJDASÁGI MAGYAR DIGITÁLIS ADATTÁR (<http://adattar.vmmi.org>): Vitkay Hagyományápoló Társaság intézmény. <http://adattar.vmmi.org/index.php?ShowObject=intezmeny&id=436> (A letöltés dátuma: 2021. 10. 26.)
- VAJDASÁGI MAGYAR DIGITÁLIS ADATTÁR (<http://adattar.vmmi.org>): VIVE – Magyar Nóták és Csárdások Fesztiválja. <http://adattar.vmmi.org/index.php?ShowObject=rendezveny&id=134> (A letöltés dátuma: 2021. 10. 26.)
- VAJDASÁGI MAGYAR ÉRTÉKTÁR: Vajdaság kincsei. (Vitkay-vetélkedő) – Magyar Nóták és Csárdások Fesztiválja. <http://ertektar.rs/ertektar/ertek/VIVE-Vitkay-vetelkedo-%E2%80%93-Magyar-Notak-es-Csardasok-Fesztivalja/36> (A letöltés dátuma: 2021. 10. 28.)
- VÁSÁRHELYI HÍREK (2015): *Vitkay Vetélkedő Torontálvásárhelyen* 2015. szeptember 22., kedd.
- VIVE SZERVEZŐBIZOTTSÁGA (1996): *Vitkay Vetélkedő VIVE '96, Magyar Nóták és csárdások*, Debelyacsa József Attila Művelődési Otthon: Nélia.
- VOJNITS, T. – VITKAY, K. V. (1998): *Megfordítom kocsim rúdját: Emlékezés Vitkay Gyula halálának 25. évfordulóján*. Szabadka: Grafoprodukt.